קלם א מיי' פ"ב מהל' סנהדרין הלכה א כמג עשין לו: קמ ב מיי׳ פ״ח מהלכוח קבי ב מיי פ מי מיזנסות סנהדרין הלכה ב פ״ט שם הלי ב סמג שם: במא ג מיי סמג שם ו סעיף א וסעיף ב: המב ד מיי שם פ"ט הלכה גי יטנט פינ קמג ה מיי׳ שם הלי א: קמד ו מיי׳ פ״ב שם הלכה

רבינו חננאל רמשא העם אחה והם עמד. . ובעינן נמי בדומין לך. הא והקל מעליך ונשאו אתך דילפי סנהדרין גדולה מסנהדרין קטנה: ת"ד וישארו שני אנשים במחנה. י"א בקלפי נשתיירו כו' כדפריש במשה כתב ע"ב פיתקין יכתב בהן זקן ושנים הני חלק בללן ונתנן בקלפי כו' כיוצא בדבר אתה חמשת שקלים לגולגולת מה עשה כתב כ״ב אלף פיתקאות וכתב בהן לוי בו׳. ר׳ שמעון אומר במחנה נשתיירו אמרו אין אנו ראוין לגדולה זו. אמ הקב"ה הואיל ומיעטתם עצמכם הריני מוסיף לכם שאין נבואתכם פוסקת לעולם ומה היו מתנבאים משה מת ויהושע מכנים כה אמר ה' האתה הוא אשר דררחי רימיח . שראל הנבאים בימים ההת שוים להריא אוחד שנים שני נביאים נתנבאו בפרק אחד נבואה אחת בפוק אווו נבואה אוות הוי אומר זה אלדד ומידד. ומנא לן דלא פסקה . נבואתז מדהכא שנאמר מתנבאים עדיין מתנבאים

יהדים. והולכין. אדוני משה כלאם. הטל עליהם צרכי

צבור והן כלין מאליהן:

העדה והצילו העדה בעינן

. עדה שופטת ועדה מצלת.

שנאמר עד מתי לעדה

הרעה הזאת. יצאו יהושע

להביא עוד ג' ממשמע שנאמר לא תהיה אחרי

אחרי רבים לטובה. עוד

אחרי ררים להמוח למה לי

בעינן שנים הנה כ"ב אין

ב״ד שהול מוסיפיז עליהז

לרעה על פי שנים אלא

ואמרו י"א זכאי וי"א אמרו חייב ואחד אומר איני יודע

כדתנן בסוף פרק היו בודקיז אותו ואחד אומר

אתה מוצא הטייה

לטובה הטייתך הטייתד לטובה ע"פ (עד)

ורוחש דמיקרי חיה כדדרשינן בפ' ד' מיתות (לקמן דף נט:) ובכל חיה הרומשת זה נחש אית לן למימר דכל שרלים הוו בכלל או בנבלת חיה והשתא מטהר ליה בק"ו מנחש שממית ומרבה טומאה וטהור כדדרשינן בת"כ מוכל הולך על גחון וכ״ת חיה תוכיח שאינה ממיתה ומרבה טומאה ומטמא במשא אף אני אביא שרלים הא לאו פרכא היא דהכי (ס) דיינין קל וחומר ומה נחש שממית ומרבה טומאה לא הוי בכלל חיה דקרא שאר שרנים מיבעיא והשתא לא שייך חיה תוכיח שאינה ממיתה ומרבה טומאה והויא בכלל חיה דהא חיה אינה רוחשת אבל שרצים מה שרוחשים מוציאיו מכלל חיה ובענין זה מפרש ר"ת מחי חולדת הסנאים שרנא חרנה ומאי שרצה דמתתאי שקי דמרובה (ב"ק ד' פ. ושם) ואין להאריך כאן ובירושלמי בריש אחד דיני ממונות קאמר או חילוף ומה עכבר שאינו ממית ומרבה טומאה טמא נחש לא כל שכן ההוא

והם כלים מאליהם. פירוש נבואתם כלה דאין שכינה שורה מחוך עלבות אלא מתוך שמחה?: שיודי לשהר את השרץ בו'. פוקשה לר"ת דמה לנו נחריפות של הבל לנוהר שרץ שהתורה טימאתו ומפרש ר"ת שיודע לטהר מטומאת נבילות שלא יטמא במשא בכזית דכיון דחשכחן דנחש ששורך

עמך עמך ואת בהדייהו ורבי יהודה 6 עמך ∂משום שכינה ורבנן אמר קרא ונשאו אתך במשא העם אתך ואת בהדייהו ורבי יהודה אתך בדומין לך ורבגן ²מוהקל מעליך ונשאו אתך נפקא וילפא סנהדרי גדולה מסנהדרי לִשנה ת"ר יוישארו שני אנשים במחנה יש אומרים בקלפי נשתיירו שבשעה שאמר לו הקב"ה למשה יאספה לי שבעים איש מזקני ישראל אמר משה כיצד אעשה אברור ששה מכל שבט ושבט נמצאו שנים יתירים אברור חמשה חמשה מכל שבט ושבם נמצאו עשרה חסרים אברור ששה משבט זה וחמשה משבט זה הריני מטיל קנאה בין השבמים מה עשה בירר ששה ששה והביא שבעים ושנים פיתקין על שבעים כתב זקן ושנים הניח חלק בללן ונתנן בקלפי אמר להם בואו ומלו פיתקיכם כל מי שעלה בידו זקן אמר כבר קירשך שמים מי שעלה בידו חלק אמר המקום לא חפץ בך אני מָה אעשה לך כיוצא בדבר אתה אומר זולקחת חמשת חמשת שקלים לגולגולת אמר משה כיצד אעשה להן

לישראל אם אומר לו תן לי פדיונד וצא יאמר לי כבר פדאני בן לוי מה עשה הביא עשרים ושנים אלפים פיתקין וכתב עליהן בן לוי ועל שלשה ושבעים ומאתים כתב עליהן חמשה שקלים בללן ונתגן בקלפי אמר להן מלו פיתקיכם מי שעלה בידו בן לוי אמר לו כבר פראך בן לוי מי שעלה בידו חמשת שקלים אמר לו תן פדיונך וצא רבי שמעון אומר במחנה נשתיירו יבשעה שאמר לָו הקב״ה לָמשה אספה לי שבעים איש אמרו אלדד ומידד ים אין אנו ראויין לאותה גדולה אמר הקב"ה הואיל ומיעמתם עצמכם הריני מוסיף גדולה על גדולתכם ומה גדולה הוסיף להם שהנביאים כולן נתנבאו ופסקו והם נתנבאו ולא פסקו ומה נבואה נתנבאו אמרו משה מת יהושע מכנים את ישראל לארץ אבא חנין אומר משום רבי אליעזר על עסקי שליו הן מתנבאים עלי שליו עלי שליו רב נחמן אמר על עסקי גוג ומגוג היו מתנבאין שנאמר יכה אמר ה' אלהים האתה הוא אשר דברתי בימים קדמונים ביד עבדי נביאי ישראל הנבאים בימים ההם שנים להביא אותך עליהם וגו' אל תיקרי שנים אלא שנים ואיזו הן שנים נביאים שנתנבאו בפרק אחד נבואה אחת הוי אומר אלדד ומידד אמר מר כל הנביאים כולן נתנבאו ופסקו והן נתנבאו ולא פסקו מנא לן דפסקו אילימא מדכתיב יויתנבאו ולא יספו אלא מעתה יקול גדול ולא יסף ה"ג דלא אוסיף הוא אלא ידלא פסק הוא אלא הכא כתיב ויתנבאו התם כתיב ימתנבאים עדיין מתנבאים והולכים בשלמא למ"ד משה מת היינו דכתיב ייאדוני משה כלאם אלא למ"ד הנך תרתי מאי אדני משה כלאם דלאו אורח ארעא דהוה ליה כתלמיד המורה

הלכה לפני רבו בשלמא למ"ד הנך תרתי היינו דכתיב יימי יתן אלא למ"ד משה מת מינח הוה ניחא ליה לא סיימוה קמיה מאי כלאם א"ל המל עליהן צרכי ציבור והן כלין מאיליהן: מניין להביא עוד שלשה: סוף סוף לָרעה ע"פ שנים לא משכחת לה אי אחד עשר מזכין ושנים עשר מחייבין אכתי חְד הוא אי עשרְה מזכין ושלשה עשר מחייבין תלתא הוו א"ר אבהו יאי אתה מוצא אלא במוסיפין ודברי הכל ובסנהדרי גדולה ואליבא דרבי יהודה דאמר שבעים וא"ר אבהו במוסיפין עושין ב"ד שקול לכתחילה פשימא מהו דתימא האי דקאמר איני יודע כמאן דאיתיה דמי ואי אמר מילתא שמעינן ליה קמ"ל דהאי דקאמר איני יודע כמאן דליתיה דמי יסי ואי אמר מעמא לא שמעינן ליה אמר רב כהנא יסנהדרי שראו כולן לחובה פוטרין,אותו מ״מ כיון דגמירי ∞הלנת דין למעבר ליה זכותא והני תו לא חזו ליה א״ר יוחנן יאין מושיבין בסנהדרי אלא בעלי יסקומה ובעלי חכמה ובעלי מראה ובעלי זקנה יובעלי כשפים ויודעים בע' לשון שלא תהא סנהדרי שומעת מפי המתורגמן אמר רב יהודה אמר רב אין מושיבין בסנהדרין אלא מי שיודע למהר את השרץ מה"ת אמר רב י אני אדון ואמהרנו

איני יודע יוסיפו הדיינין. כמה מוסיפין ב׳ נמצאו כולן כ״ה האומר איני יודע אינו עולה מן החשבון נמצאו כ״ד. אמרו י״ זכאי וי״ג אמרו חייב נמצאת הטייה בשנים לרעה. ועל זה אמר ר׳ אבהו כמוסיפין עושין ב״ד שקול לכתחלה כדאמרן: **א״ד** יותנן אין מושיבין בסנהדרין אלא בעלי חכמה וזקנה ומראה וקומה ובעלי כשפים ויודעים בשבעים לשון שלא תהא הסנהדרין שומעת מפי התורגמן וכן אמרו אין מושיבין בסנהדרין אלא היודע לטהר השרץ מן התורה אמר רבא אני אדון ואטהרנו

עמך משום שכינה. עמך יעמדו מחוץ לאהל ולא יבאו לאהל משום שכינה. לשון אחר משום שכינה שתשרה שכינה עליהם הולרכו להיות משה עמהן כדכתיב (במדבר יא) ואללתי מן הרוח אשר עליך וגו': בדומין לך. מיוחסין ומנוקין ממום: ורבנן. נפקא להו בדומין לך

מונשאו אתך דסנהדראות קטנות שנאמרו ביתרו וילפא גדולה מקטנה: ושנים חלק. לא נכתב עליהן זקן: מי שעלה בידו חלק כו'. ושנים מאותן שבעים שהלכו ליטול עלה בידו חלק ונשתיירו שני פתקין שהיו כתובין בהלפי שהיו של אלדד ומידד שלא הלכו ליטול שנתייראו שלא יעלה בידן חלהש: ולהחת חמשת חמשת. בבכורות העודפים על מנין הלוים: אמר להן. לכל הבכורות באו טלו פיתקיכן: שכל הנביחים כולן. חותן שבעים זקנים נתנבאו אותה שעה ראשונה לבדה כנות עליהם הרוח סביבות האהל ופסקו: על עסקי שליו. לורך שעה היתה: אל תקרי שנים (ג). אלא שנים: אילימא (ד) דכתיב בהו. בשאר זהנים ולא יספו ומפרשת ליה ולא יוסיפו: אלא מעתה קול גדול ולא יסף. דשכינה הכי נמי דלא אוסיף אלא על כרחיך דלא פסק הוא קול שכינה אינו פסק: אלא במוסיפין ודברי הכל. דתנן בהיו בודקין (לקמן דף מ.) אחד עשר מזכין ואחד עשר מחייבין וא' אומר איני יודע יוסיפו הדיינין שנים דהשתא הוה ליה בית דין שקול דחינו יודע כמאן דליתיה הוא ופשו להו כ"ד משכחת ליה על פי שנים י"א מזכין וי"ג מחייבין: ובסנהדרי גדולה. לר' יהודה זוגות נינהו: במוסיפין עושין ב"ד שקול. כדפרישית: פשיטא. דהכי בהדיא תנן (שם) וכמה מוסיפין שנים שנים וכיון דחד אמר אינו יודע הוו להו ב"ד שקול: ואי אמר טעמא. מראה פנים לחובה ומראה פנים לזכות ומשום הכי מספקא ליה: כיון דגמירי. דבעי הלנת דין בפרק היו בודקין (שם) שאם לא מנאו לו זכות יום ראשון מלינין אותו למחרת שמא ימלאו להם טעמי זכות: בעלי הומה ומראה. שתהא אימתן מוטלת על הבריות: ובעלי כשפים. להמית מכשפים הבוטחים בכשפיהם להנצל מידי ב"ד ולגלות על המכשפין המסיתין ומדיחין בכשפיהן כגון המלרים י: מפי

המחורגמן. כשבאין עדי לועזים להעיד בפניהם לא ילטרכו להעמיד מליצים ביניהם דהוה ליה עד מפי עד:

לקמן לו:], כ) עי׳בפירש״י שבע״י, ג) [סוטהי:], ד) עיין סוס׳ לקמן לג: לה.], ו) מנחות סה., ו) עי לה.], ו) מנחות סה., ו) עי תוס' מנחות סה. ד"ה בעלי, ה) עירובין יג: וושם איתא רבינא], ט) ברש"י שבע"י והיינו דכתיב וישארו שני אנשים והמה בכתובים כלומר פתקין כתובין היו להם בקלפי ולא הלכו לטלם, בס"א: הנולרי, או ر:۱,

גליון הש"ם תום' ד"ה שיודע וכו' וקשה לר"ת. עיין עירונין דף יג ע"ב תוס' ד"ה

הגהות הב"ח

(ה) גמ' עתך משום שכינה. נ"ב עיין הוריות דף ד: (ב) שם ואי אמר טעמא. י"ב עיין במ"ש התוס׳ נייב עיין במיש החוקי בד"ה אחד מן התלמידים בסוף דף לג: (ג) רש"י ד"ה אל מיקרי שנים בקמץ אלא שנים: (ד) ד"ה אילימא מדכתיב: (ה) תום' ד"ה שיודע וכו' דהכי דיינינן קל וחומר:

מוסף רש"י

בעלי קומה. שירתתו מהן נעלי דינים ולא ישקרו (מנחות סה.). בעלי כשפים שאם יהא הנדוו מכשף והאור לא ישלוט בו יעשו הן מכשפות וימיתוהו בכל מיתה שיוכלו (שם). יחליף התורגמן טענותיו ויסיינוסו (שם). הדרן עלך דיני ממונות

תורה אור השלם 1. וְיֶרַדְתִּי וְדַבַּרְתִּי עִמְּךָ שָׁם וְאָצֵלְתִּי מִן ָהְרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךְּ וְשַׁמְתִּי עַלִיהֶם וְנָשְׂאוּ אִתְּךְ בְּמַשָּׁא ְהָעָם וְלֹא תִשְׂא אַתַה לבַדָּך: במדבר יא יז 2. וְשְׁפְּטוּ אֶת הָעֶם בְּכָל עֵת וְהָיָה כָּל הַבְּכָר הַגְּדל יָבִיאוּ אֵלֶיף יָבֶל הַדָּבֶר הַקָּטוֹ יִשְׁפְּטוּ הַם וְהָקֵל מֵעָלֶיף וְנָשְׂאוּ שמות יח כב וישארו שני אנשים בַּמַחֲנֶה שֵׁם הָאֶחָר אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מֵידָר וַהְּנָח וְשֵׁם הַשַּׁנִי מֵידָר וַהְּנָח עלֵיהֶם הָרוּחַ וְהַפְּּה בַּכְּתְבִים וְלֹא יָצְאוּ בַּבְּתְבִים וְלֹא יָצְאוּ ָּהָאֹהֶלֶה וַיִּתְנַבְּאוּ בַּמַּחֲנֶה: הָאֹהֱלָה וַיִּתְנַבְּאוּ בַּמַּחֲנֶה: רמדרר יא כו

במובו אַ כּוּ 4. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אֶסְפָּה לִי שִׁבְעִים אִישׁ ישטריו ולקחת אתם אל אָהֶל מוֹעֵד וְהָתְיַצְבוּ שָׁם עִמְּך: במדבר יא טז עִמְּך: במדבר יא טז 5. וְלְקַחְתְּ חֲמֵשֶׁת חֲמֵשֶׁת שָׁקָלִים לַגְלְגֹלֶת בְּשֶׁקֶל הַקָּדָש תִּקָּח עָשְׁרִים גַּרָה .6. כה אמר אדני אלהים

בְּיָמִים קַּדְמוֹנִים בְּיָד עֶבְדִי נְבִיאַי יִשְׂרָאַל הַנְּבָאִים בִּיָמִים הָהַם שְׁנִים לְּהָבִיא אוּתְרּ 7. וַיַּרַד יְיִ בָּעָבן וְיִדְבַּר אַלְיו וְאָצֶל מון הָרוּחַ אָשֶׁר עֶלְיו וְיִּתַן צֵל שְׁבְעִים אִישׁ 1. הרנת ויתוראו ולא נחוני במדרב אי בה - 8 את הברכות האלה הרב ני הַאַתָּה הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עֲלֵיהֶם: יחזקאל לח יז הַוֹקְבֶּיִם וְיִהִי בְּנוֹחָ עֲלֵיהָם הָרוּחָ וִיִּתְבֶּאוּ וְלְאֹ יְסְפוּ: במדבר יא כה 3. אָת הַדְּבְרִים הָאלָה דְּבֶּר יִיְּ אֶל כְּל קָהַלְּכֶם בְּהָר מִתוּךְ הָאֵש הָעָנו וְהָעֵרְפֶּל קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יָסְף וִיִּבְתְבַם על שְׁנֵי לְחֹת אֲבְנִים וַיִּתְנֵב אַלִי: דברים ה יט 9. וַיְּרֶץ הַגַּער וַיִּגִּד לְמֹשֶׁה וִיאמֵר אֶלְדְד וִמִיּדְד מִתְּבְאִים בְּמִחֲנָה: במדבר יא כז 11. וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הַמְקַבָּא אַתְּה לִי וּמִי יָתַּן כְּל עַם יְיָ נְבִיאִים כִּי יַתַּן יְיָ אֶת רוּחוֹ עַלֵיהֶם: במדבר יא כט 10. וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מְשְׁרֵת מֹשֶׁה מִבְּחֶרָיו וַיֹּאמֵר אֲדֹנִי מֹשֶׁה כְּלָאֵם: במדבר יא כח